

## **Практичне заняття з молодими та малодосвідченими майстрами виробничого навчання «Складання плану уроку виробничого навчання»**

**Мета:** формувати практичні навички із планування уроків виробничого навчання; формувати досвід роботи з плануючою документацією та методичними рекомендаціями; розвивати творчий потенціал молодих та малодосвідчених майстрів виробничого навчання.

**Обладнання:** плануюча документація майстра виробничого навчання, методичний посібник «Школа молодого майстра»<sup>1</sup>, інструкція «Підготовка майстра виробничого навчання до уроку» (додаток 1), методичні рекомендації «Приклади формулювання мети уроку» (додаток 2); зразки планів уроків складені досвідченими майстрами; Положення про організацію навчально-виробничого процесу в професійно-технічному навчальному закладі; методичні рекомендації «Принципи навчання та правила, що їх забезпечують» (додаток 3), таблиця для виконання домашнього завдання (додаток 4).

**Рекомендації щодо проведення заняття:** головне завдання даного заняття формування самостійного досвіду роботи молодих майстрів у підготовці до уроку виробничого навчання, тому всі етапи молоді майстри виконують самостійно, а завданням ведучого заняття є з'ясування головних завдань кожного елементу та кожного етапу уроку, спрямування молодих майстрів, надання їм консультацій з найбільш складних питань, які можуть виникнути у майстрів, а також обговорення проблем, які виникають у молодих майстрів під час складання плану уроку у спільному колі.

### **Хід заняття:**

#### **Мотивація**

Повідомлення теми і завдань заняття. Обговорення в загальному колі питань:

1. Яке завдання виробничого навчання?
2. Для чого проводяться уроки виробничого навчання?
3. Яку роль виконує план уроку?

План уроку – це особистий документ майстра в/н і його основне завдання – допомогти провести урок так, щоб він був найбільш ефективний, цікавий і корисний для учнів.

#### **Актуалізація опорних знань**

1. Повторення структури уроку виробничого навчання (посібник «Школа молодого майстра»).
2. Ознайомлення та обговорення планів уроків складених досвідченими майстрами виробничого навчання.

#### **Власне практичне заняття**

1 етап. Ознайомлення з інструкцією про підготовку майстра виробничого навчання до уроку. Обговорення інструкції у спільному колі, з'ясування та обговорення найбільш складних питань, які виникають у молодих майстрів під час підготовки до уроку.

---

<sup>1</sup> Посібник «Школа молодого майстра» розроблений методистом та старшим майстром ліцею на основі методичних рекомендацій щодо підготовки майстра виробничого навчання до уроку та положення про організацію навчально-виробничого процесу в ПТНЗ

2 етап. Визначення теми уроку. (для виконання завдання використовується плануюча документація майстра; кожний майстер самостійно обирає тему, бажано, щоб це був урок, який майстер буде проводити наступним).

3 етап. Визначення мети уроку (для виконання завдання використовуються методичні рекомендації «Приклади формулювання мети уроку»).

4 етап. Визначення типу уроку (тип уроку визначається за основною дидактичною метою). Для визначення типу уроку використовується таблиця «Класифікація типів і видів уроків виробничого навчання» з посібника «Школа молодого майстра».

5 етап. Визначення дидактичного забезпечення. За допомогою дидактичного забезпечення здійснюється процес навчання, тобто це обладнання, інструкції, правила, відео, презентації та ін., які майстер використовує під час доведення до учнів навчальної інформації та учні для полегшення засвоєння навчального матеріалу.

6 етап. Матеріально-технічне забезпечення уроку – обладнання, інструменти, матеріали за допомогою яких всі учні здійснюють свою практичну діяльність.

7 етап. Міжпредметні зв'язки – вказуються навчальні предмети до матеріалу яких майстер та учні будуть звертатися під час заняття. Головне завдання міжпредметних зв'язків на уроці створити міцну цілісну систему знань та умінь з професії.

8 етап. Хід заняття.

*I. Організаційний момент* – завдання даного етапу уроку організувати групу, налаштувати учнів на роботу, забезпечити безпечні умови праці для учнів під час заняття.

*II. Вступний інструктаж* – завдання даного етапу уроку націлити учнів на роботу, актуалізувати опорні знання та досвід учнів необхідні для успішного засвоєння навчального матеріалу та сформувати основу для практичних дій учнів на уроці. Організаційно вступний інструктаж має таку будову:

- 1. Мотивація навчальної діяльності** – головне завдання цього етапу уроку переконати учнів у необхідності вивчення даного матеріалу, його важливості і цінності для кожного учня, зацікавити учнів самим процесом навчання, а також повідомити тему, мету та завдання уроку.
- 2. Актуалізація опорних знань** – завдання даного етапу підготувати учнів до сприйняття нового матеріалу; повторити основні знання та уміння, які необхідні учням для успішного засвоєння матеріалу, який вивчається на даному уроці. (методи і прийоми майстри вибирають самостійно з врахуванням особливостей теми уроку та навчальної групи в якій буде проводитися урок)
- 3. Викладення нового матеріалу:**
  - 3.1. Повідомлення нової навчальної інформації** – пояснення характеру і призначення запланованої роботи, порядку виконання вправ, розбір креслень, схем, технічних

вимог, інструкційних карт, демонстрація зразків (еталонів) навчально-виробничих робіт, ознайомлення з матеріалами, інструментами, приладами, пристроями, які будуть використовуватися на уроці.

**3.2. Показ нових прийомів навчальної діяльності** – під час показу майстер повинен не тільки показувати, що і як робити, але і супроводжувати показ поясненнями, звертати увагу на особливості виконання тої чи іншої дії, тому у плані уроку (або у вигляді додатку до плану) доцільно записати короткі тези пояснень і питання на які необхідно звернути увагу. Крім того, доцільно під час показу задавати учням питання, щоб відчувати наскільки учні розуміють те, що ви їм показуєте і розповідаєте, ці питання теж доцільно сформулювати заздалегідь і відобразити в плані уроку.

**3.3. Пробне виконання учнями нових прийомів** – учні пробують виконувати щойно показані прийоми під наглядом майстра та його керівництвом, крім того, майстер повинен залучати до обговорення зробленого всіх учнів. Тут же доцільно розглянути, які можуть виникати труднощі, помилки та види браку та яким чином їх уникати.

**3.4. Повідомлення про передовий досвід за темою уроку** – демонстрація кращих зразків, відео слайд-шоу в яких показані кращі зразки робіт, які вивчаються на даному уроці. Завдання даного етапу – показати учням мету (ідеал) до якого вони мають прямувати на своєму професійному шляху та мотивувати їх до роботи.

**3.5. Підведення підсумків вступного інструктажу** – завдання цього етапу узагальнити вивчене, дати відповіді на питання, підвести учнів до виконання самостійної роботи, також на цьому етапі можливий розгляд і обговорення інструкційних карт.

**III. Поточний інструктаж** – це керівництво майстра при виконанні учнями вправ.

На початку поточного інструктажу майстер повинен:

1. Видати учням завдання.
2. Розподілити їх по робочим місцям.
3. Пояснити порядок виконання практичного завдання.
4. Повідомити критерії оцінювання виконаних робіт.

Під час поточного інструктажу майстер здійснює цільові обходи, при потребі здійснює індивідуальні та колективні поточні інструктажі, тобто додатково пояснює, показує, звертає увагу на певні дії, прийоми, операції, які виконують учні.

У плані уроку необхідно відобразити перелік цільових обходів, які обов'язково будуть здійснюватися майстром протягом поточного інструктажу.

**IV. Заключний інструктаж** – головне завдання цього етапу підведення підсумків: здійснюється аналіз виконаного уроці, виставляються оцінки учням з обґрунтуванням, звертається увага на причини помилок та шляхи їх усунення; видається домашнє завдання, також з мотивацією та інструкцією до виконання.

**Підведення підсумків практичного заняття**

1. Обговорення написаних планів уроків – самоаналіз, виявлення найбільш проблемних для викладення у плані етапів уроку.
2. Відповіді на питання.

### **Домашнє завдання**

1. Користуючись даним планом уроку визначити, які методи навчання використовуються під час проведення кожного елементу уроку.
2. Визначити, яких принципів навчання необхідно дотримуватися під час проведення кожного елементу уроку, щоб досягнути максимального позитивного результату у навчанні учнів.

### **Використані джерела:**

1. Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.05.2006 № 419 «Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах» (<http://www.zakon3.rada.gov.ua>)
2. Заславська С.О. Підготовка майстра виробничого навчання до занять: Методичні рекомендації. – Донецьк, ДІПО ІПП, 1999.
3. Ничкало Н.Г. та ін.. Педагогічна книга майстра виробничого навчання: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1992.
4. Перехейда О. «Щоденник молодого вчителя». – Директор школи № 41, 2010.
5. Наволокова Н.П. Практична педагогіка. 99 схем і таблиць. – Х.: «Видавнича група «Основа», 2011.